

Swedish Work Culture SWE

Saker att veta när du är på jobbet i Sverige

Förutom helger, lov och sjukdagar går svenskar till jobbet. Om de gillar det eller inte.

Om du går till en svensk arbetsplats kanske du får reda på att saker och ting "fungerar" lite annorlunda än i ditt eget land.

Här är ett par saker att komma ihåg om du någon gång skulle vilja jobba i ett svenska företag eller i Sverige:

1. Njut av platta hierarkier

När du lämnar in ditt CV för att söka jobb, slösa inte tid på att samla in och bifoga gamla dokument. Några telefonnummer till tidigare arbetsgivare räcker. Din nya chef eller personal kommer förmodligen hellre att lägga mer vikt vid vad folk har att säga om hur du arbetar än vilket betyg du har på ditt skolavslutningsbevis.

Klä dig avslappnat på jobbet

Helst inte om du är bankir, sjuksköterska eller soldat. Men annars får du gärna ta på dig din favoritskjorta/kläning och ett par mörka jeans.

3. Var punktlig

Det betyder, se till att du kommer punktligt till jobbet och lämna arbetet punktligt också. Enda gången svenskar accepterar en väntetid är på tandläkar- eller läkarbesök. När du har en tid för ett möte på jobbet kl 10.00. Var hellre där några minuter innan än bara en minut för sent. Om du råkar komma för sent kommer hela gruppen att bestraffa dig med mycket subtila blickar, och berätta att du har gjort dig trasslig.

4. Arbeta övertid, men bara om det är absolut nödvändigt

De flesta chefer förväntar sig inte att du ska arbeta övertid. Övertid är ovanligt bland de flesta kontorsjobb, såvida inte ett stort projekt ligger på bordet förstås. Men annars, jobba precis de timmar du ska. Att jobba extra ofta, för att imponera på din chef, kommer bara att berätta för honom eller henne att du inte kan hantera din arbetsbelastning särskilt bra, det ökar också risken för företaget att du kan brinna ut, få fler dagars sjukskrivning och känna dig totalt sett mindre nöjd med din nuvarande arbetsplats. De flesta svenska arbetsplatser vill att du ska må bra och inte pressa den sista droppen arbetskraft ur dig.

5. Arbeta hårt, men försök att stressa inte för mycket, stressa inte för mycket

Eftersom svenskar är medvetna om andras (och sitt eget) välmående är de bra på att hålla koll på om deras kollegor stressar upp sig för mycket eller har minst lika mycket att göra som de själva.

Om du upptäcker något felaktigt beteende bland dina kollegor, se till att

anmäla det till din närmaste arbetsplatsvän till skvallra om det, skvallra om det. Men definitivt inte till din chef (som faktiskt skulle kunna förbättra situationen). Du vill inte ha en konflikt, eller hur?

6. Det är ovanligt att blanda kollegor med "privata" vänner

Ja, du kanske går på afterwork med dina kollegor någon dag. Men atmosfären kommer förmodligen att vara mycket mindre avslappnad än med dina personliga vänner. Många svenskar drar en tydlig gräns mellan arbets- och privatliv. Det är ganska ovanligt att svenskar vill blanda ihop gamla goda vänner från skolan eller universitetet med sina nya kollegor från marknadsavdelningen. Första gången dina arbetskollegor träffar dina vänner kommer förmodligen att vara på ditt bröllop (eller begravning).

7. Börja tänka i veckonummer när du bokar tid

När du bokar en tid om t.ex. ett par månader vänjer du dig vid att säga veckonummer först.

Niklas: Nästa möte... vad sägs om vecka 35?

Louise: Tyvärr, då är jag på Kreta med min sambo. Men vecka 37 skulle passa utmärkt.

8. Tilltala din chef med hans eller hennes förnamn

Använd du (du) med alla i Sverige, utom medlemmarna i den svenska kungafamiljen.

Så, kära snart svensk, lämna in ditt CV till ett svenskt företag och vänja dig vid att hälsa på din chef med "God morgen, Bengt!" (God morgen, Bengt!) eller "Hoi Ann-Maria" (Hoi Ann-Maria!) när du går in på

Betyg: 5/5
Det är inte alltid att man kan få en jobb i Sverige. Det är viktigt att vara förtjust i sitt arbete och ha goda sociala färdigheter.

9. Undvik att boka tider i juli

Eftersom svenska vintrar är långa och mörka försöker svenskarna göra det bästa av varje dag på sommaren. Därför beslutade det svenska samhället kollektivt att åka på semester i princip hela juli. Mer om varför svenskar inte jobbar i juli.

10. Ta fikan på allvar

Svenskar är oflexibla med tidpunkten för fika (fika). Så stör inte deras kafferutiner. Det är inte bara att dricka kaffe, det är en integrerad del av svensk livsstil och svenskar anser att det är viktigt för att knyta an till sina kollegor.

Saker som du måste ha kolla på när du jobbar i Sverige

1. a-kassa

... förkortning för *arbetslöshestskassa*, det vill säga pengar som man får om man är arbetslös. Observera att man inte får a-kassa automatiskt, utan man måste anmäla sig och betala en månadsavgift. Man kan också komplettera a-kassan med en inkomstförsäkring. Det är fackförbunden som har hand om både a-kassa och inkomstförsäkring, och du bör anmäla dig så snart du har ett jobb.

2. beslutsfattande

Svenska beslutsprocesser är okända för att vara långsamma, kanske på grund av att alla ska få tycka till och processen inte anses fullbordad förrän alla är relativt nöjda och har känslan att de har gjort sina röster hörda. Beslutsprocessen brukar kräva flera möten, och det är inte ovanligt att känna sig frustrerad eller uppleva att det saknas riktning i diskussionerna.

3. chef

Räkna inte med att bli befordrad bara för att du är bra på ditt jobb. Chefstjänster brukar tillsättas med fokus på ledaregenskaper snarare än yrkesexpertis på detaljnivå. Att vara en bra ledare enligt svensk modell innebär inte att man styr och ställer utan istället coachar sina medarbetare till att ta rätt beslut själva. Den som har chefsaspirationer kan komma en bra bit på väg genom att lägga på minnet när medarbetare fyller år, ordna fika för kontoret och att övertyga folk att det var de och inte du som kom på den där fantastiska idén som du faktiskt hade själv. Detta är nämligen något som kommer att få ledningen att få upp ögonen för dig som chefsmaterial.

I det dagliga arbetet förväntas varje medarbetare ansvara för sin uppgifter, även de som är nyexaminerade eller nya på arbetsplatsen. Om du till exempel behöver komma in senare en morgon behöver du oftast inte be om lov men ändå kommunicera det till alla inblandade i god tid. Det är till och med så att din chef kommer att tycka att du är jobbig om du hela tiden frågar vad och hur du ska

göra. Alltför lydiga medarbetare står inte högt i kurs hos svenska chefer.

4. feedback och kritik

Många svenskar tycker att det är jobbigt att både uttrycka och ta emot feedback och kritik. Många utlandsfödda rapporterar således att de inte får någon feedback alls på jobbet, eller att den feedback de får är indirekt och svårtolkad. Ett vanligt format är en så kallad dubbelmacka, det vill säga att negativ feedback presenteras mellan två lager av positiv feedback.

5. Dessa förkortningar

AB aktiebolag

bl.a. bland annat

d.v.s. det vill säga

f.d. före detta

fr.o.m från och med

m.a.o. med andra ord

m.m. med meram.

fl. med flera

m.v.h med vänliga hälsningar

obs! observera

o.s.v. och så vidare

p.g.a. på grund av

s.k. så kallad

t.ex. till exempel

t.o.m. till och med

ung. ungefär

VAB vård av barn

vd verkställande direktör

6. gemenskap

... är viktigt för svenskar. Det betyder att man känner tillhörighet med gruppen, kanske inte för att man tycker och tänker likadant men för att man har liknande erfarenheter och referenser.

På en arbetsplats värnar de flesta svenskar mycket om gemenskapen vilket kan yttra sig i att man undviker tabubelagda ämnen, att man har vissa ritualer kring ►småpratet och att alla, enligt oskrivna regler, måste vara med och fika eller äta lunch tillsammans.

7. initiativ

De flesta svenskar organisationer har en relativt platt struktur och ►chefen lägger sig inte i vad medarbetarna gör. Det här är en miljö där du förväntas ta egna initiativ och styra ditt eget arbete. Om du är van vid att arbeta i mer hierarkiska strukturer kan det ta tid att vänja sig. Se till att din roll, dina uppgifter och dina ansvarsområden är tydligt överenskomna mellan dig och din arbetsgivare, och var inte rädd för att ta tag i saker utan att någon har sagt till om det.

8. karriärbyte

För svenskar är det inget konstigt med att byta yrkesbana sent i livet, och man har rätt till fullt studielån till och med man är 47 år gammal. Från 47 års ålder avtar antal veckor man får ta studielån för, medan studiebidraget är samma upp till man är 56 års ålder då man inte längre har rätt till studiemeDEL. Det är vanligt att byta bransch och det man i allmänhet anser vara kompetens inom ett visst yrkesområde kan komma till nytta i ett annat. Den som byter yrkesbana sent i livet brukar man gratulera, eftersom det anses betyda att man äntligen hittat rätt.

9. kollektivavtal

Många arbetsgivare (men inte alla!) har ett avtal med ett fackförbund där man kan läsa de villkor som gäller vid anställning i företaget. Detta kollektivavtal upphäver allmän lagstiftning så länge det är mer generöst mot arbetstagaren. Till exempel har man enligt svensk lag rätt till 25 dagars betald semester varje år men i kollektivavtalet kan det stå 30 dagar. I så fall gäller 30 dagar.

I kollektivavtalet kan man läsa om rättigheter och skyldigheter för både arbetsgivare och arbetstagare, inklusive lönenivåer och vilken budget som gäller för löneförhöjning. Det personliga anställningsavtalet är därför relativt kortfattat, eftersom det hänvisar till kollektivavtalet. Man behöver inte vara med i ett fackförbund för att fackets kollektivavtal ska gälla. Kort sagt är ditt kollektivavtal ett viktigt dokument där du kan hitta den information du söker om din anställning.

10. löneförhöjning

Det enda sättet du kan höja din lön ordentligt är att byta jobb. På grund av systemet med kollektivavtal finns det en tydligt satt kollektiv budget för löneförhöjningar. Den här budgeten förhandlas arbetsgivare och fackförbund om en gång om året. I budgeten specificeras hur mycket löneförhöjningen för hela företaget får kosta och inom vilka intervall varje arbetstagare kan få en höjning. Ett år då man presterat bra kan man sällan räkna med mer än tre eller fyra procents höjning, och oftast är det lägre än så.

